

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravnih stvari, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Da ne treba sprave.

Pri praznovanju Lessingove stoletnice na Dunaji je nemško študentovstvo in profesorstvo zoper nas Slované oglašalo se prav po nemško, brutalno. Jeden je rekel, da jih, Nemce, mora nov Lessing odrešiti od slovanske tesnice, ki jih zdaj tišči, drugi je zabavljaj, da je naša „slovanska kultura še eračica“, tretji mej tevtonskimi mladeniči je ponosno rekel, da „nam Nemcem nij nič treba sprave s temi slovanskimi narodi, katerih malenkost je tolikošna, da jo samo še njih (Slovánov) zavist ali nevoščljivost presega“. Kaj ne, zaničevanje dovolj veliko? Kaj nam je na to odgovoriti? Da je na znanje jemljemo in — vračamo. Res je, kar se zdaj tolko o „spravi“ govori, če hočete stvar umeti takisto, sprave niti treba nij. Mi ne iščemo, ne prosimo, ne maramo ljubezni Nemčeve. Bog obvaruj! Čemu „sprava“ s človekom, ki nas je tisoč let trl. Tudi nam je nij treba, kakor on proglašja, da njemu ne. Ali, kar mi terjamo, kakor mi „spravo“ mislimo, to je, da se nas njegove, Nemčeve, prisiljivosti, njegove nadležnosti reši! Njegovega zopernega nemškega jerobstva ne maramo, ne v šoli, ni v uradu, nikjer. Samo pri miru naj nas pusti, naj „kulturo nosi“ za se, nas naj se ogne na naših tleh. Pa je jasno stališče.

In je videti, da ne bodemo avstrijski Slované prej nič dosegli, predno se to stališče radikalno v nas vse ne vcepi. Zadosti je deklaracij o pravičnosti, nihče se ne zmeni zanje. Mehak in moder in pameten bodi le ti Slované, a tvoj protivnik te za to le insultira! Tako je bilo in tako je. Mi pa skrbimo, da tako

ne bode! Preteklosti ne moremo predrugati, prihodnost se pač lahko nam nagne, ako bomo delali za njo. In tako bode prišel čas, ko bode tudi nemške neprenosne ošabnosti in prevzetnosti konec in ko ne bode Nemec več bahato in razžaljivo vpil, da mu „sprave z nami ne treba“.

Naj se nam nikar ne prigovarja, da so le nekateri, ki tako mislijo, ne večina Nemcev. Nemški kmet v hribih, ta se dakako ne briga za slovansko vprašanje. Ali mej omikanimi je ogromna večina Nemcev, ali so z malimi izjemami vsi Nemci, ki enako o nas mislijo. Tu je nekakov sovražen instinkt, rekel bi. S tem bomo morali računati in moramo uže zdaj. Zlasti moramo gledati, da temu tevtonskemu narodnemu sovraštvu nasproti, temu dolgemu orožju, ne damo svojemu narodu v roke prekratke in slabe brambje, prekratkega orožja nezmožnega kosmopolitizma, jalove pohlevnosti in nesrečne dozdej-slovanske potrpnosti. —

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 25. februarja.

Novine so pisale te dni, da je vlada želela, da bi se državni zbor uže pred veliko nočjo zaprl. Zdaj se je baje sprevidelo, da tako hitro zij mogoče. — Deželni zbori se imajo sniti še le jeseni. Kranjski in češki bosta najbrž do tačas uže razpuščena in vnovič voljena.

V včerajšnji seji državnega zbora se je nadaljevala debata o Lienbacherjevem predlogu ter je poprijel besedo tudi uaučni minister Conrad. Ta je dejal, da Lienbacherjevega predloga on ne smatra za ustavno vprašanje, ker dotični predlog državnemu za-

konodajstvu ničesa ne jemlje ampak izreka samo načelo, čegar izvrševanje se prepušča deželnemu zakonodajstvu. Minister Conrad je izrazil svoje zadovoljstvo o tem, da je v predlogu naštet tudi veronauk kot tak predmet, katerega mora učenec znati, če se mu sme dovoliti preje izstop iz šole. — Glavna debata se je potem sklenila ter sta govorila potem še glavna govornika za večino Čelakovski in za manjšino Suess. — Denes ima državni zbor zopet sejo.

Vnanje države.

Vesti o grškem vprašanju so jako vovjevite. Tudi Grška se padalje oborožuje. Dogovarjanja mej poslaniki v Carigradu pa tudi ne vzbujajo upanja na pomirjenje mej Turki in Grki, ker je postalo zopet dvomljivo, je-li bode porta sama označila novo grško mejo, ali jo bodo poslaniki.

Berlinskemu listu se piše iz Carigrada, da se Turška silno hiti oboroževati, posebno da se utrjujejo poluotok Galipoli, Mitylene, Smirna in Solun. Za 120.000 mož si je porta naročila raznih potrebštin ter je naročila 6000 konj. Kot najvišji poveljnik turške armade zoper Grke se imenuje Derviš-paša, ker vanj Turki veliko zaupajo.

Iz Londona se poroča, da je Gladstone 23. t. m. zvečer, ko se je domov vračal, padel na tlak ter se na glavi precej hudo ranil a resnih posledic da se nij bati, samo delati da ne bode smel nekaj dni.

O mirovnem dogovarjanju mej boerci in Angleži poročajo „Times“, da je začasna vlada boerska po predsedniku Oranje republike Angležem predlagala, naj gredo angleški vojaki iz Transvaalske ter naj Angleška imenuje komisarije, ki bodo uredili prihodnje razmere mej Angleži in boerci. General Colley je odgovoril, da se bodo taki komisariji imenovali, ako boerci položé orožje. Boerci na to še nijso odgovorili.

O pruskeji ministerskeji krizi pripoveduje „Berl. Tagblatt“, da je grof Eulenburg rekel nekaterim prijateljem, da, dokler bode

Listek.

O zgodovini piva.

(Predaval v dunajskem akademickem društvu „Slovenija“ 12. februarja 1881 asistent E. Kramer.)

Vsak omikan človek se dandenes nekoliko peča če ne z občno zgodovino, vsaj s kako večjo ali manjšo historično dobo; temu se dopada zgodovina starih Grkov in Rimljanov, drugemu zgodovina križarskih vojsk. Večkrat uže, ko sem premišljeval pri kozarci piva sedel, padlo mi je v glavo filozofično vprašanje: Je-li pivo klasična pijača; ima li kako zgodovinsko preteklost, ali je morda le kemičen produkt modernega sedanjega časa? Jaz sem od mladih nog uže — jako klasičen človek in če zvem, da kaka jed in pijača nij klasična, je rajši ne jem in ne pijem.

Iz tega vzroka poprijel sem se zgodovine — se ve da le za nekoliko dni — ter ne-utrudljivo iskal historičnih dat po starih ples-

njevih, v svinsko usnje vezanih knjigah. Bog me obvaruj še enkrat tacega dela!

V teku tridesetih let je pivo, ki je prejele v nekaterih deželah bilo vsakdanja pijača, tako v navado prišlo, da še našemu kmetu, ki se je dolgo branil te kuhane vode, dobro diši. Postalo je pa tudi prva dijaška pijača, zato mislim, da se vam ne bom preveč zameril, če vam zgodovino tega ječmenovca malo popišem.

Da bo pa moja globokoumna zgodovinska preiskava bolj učena in bo dobila vsaj malo znanstvene politure, hočem govoriti zaporedoma o pivu starega, srednjega in potem novega veka.

V starem veku in sicer v onem času, od katerega nímamo nobenih popolnoma rojstnih niti pismenih niti ustnih izročil, so ljudje pili vodo in pa tudi vino, katero je imelo baje uže takrat tisto nevarno in hudo lastnost, da je lezlo v lase.

Po novejših preiskavah je pa dognano, da so uže prvi kulturni narodi pripravljali

druge pijače, ki so bile brez dvombe podobne današnjemu pivu.

Če pod imenom pivo razumemo pijačo, napravljeno iz raznovrstnega žita in vode, vidimo, da so bile enake pijače znane uže davno ne le najstarejšim kulturnim vzhodnim narodom, ki so bili na najnižji stopinji omike.

Mej tem, ko se je v prejšnjih časih umetnost pripravljanja piva izmišljenemu kralju nizozemskemu „Gambrinu“ (Jan primus?) pripisovala, so v novejšem času dokazali stari-narji in jezikoslovci, da so si Evropci to umetnost izposodili od Egipčanov.

Egipčani so celo dve različni pivi pripravljali, kateri so imenovali „Haqu“ in „Zehd“. Po hieroglifih je dognano, da sta bili ti pijači iz ječmena, katerega so v ta namen na poseben način pripravljali — najbrže sladili — in ga, ker se je razločil od navadnega belega ječmena, „rudeči ječmen“ imenovali.

Ta tekočina bila je upijanljiva in se sme bolj ali menj današnjemu pivu primerjati; se

knez Bismark vodil nemško državo, on ne ostane več minister in ne prevzame tudi nobene druge državne službe.

V nemškem rajstagu je Richter dejal 24. t. m., da nij prav, da v pruskej Nemčiji vse gleda samo na Bismarka in da nestalnost osebnega Bismarkovega vladanja prouzročuje zmešnjavo. Bismark je odgovoril, da ga morajo tako porabiti, kakor je, ali pa odstraniti ga. Nobena druga dežela ne more tako mirno zreti v bodočnost kakor Nemčija. Državna ustava pozna samo državnega kancelarja kot odgovornega ministra, ki je pa pred vsem cesarju odgovoren. Plašljiv državni kancelar ne imejč svojega trdnega prepričanja bil bi nepotreben. S posamnimi načelniki oddelkov živi on v sporazumu, če se pa ta moti, mora pa jeden ali drug odstopiti. Glavni njegov cilj je blagost domovine na notranje in vnanje, vse jedno pa mu je, če se to doseže s konservativnim, liberalnim ali dktatoričnim postopanjem in od tega cilja nij on nikdar odstopil.

Dopisi.

Iz Cerknice 23. febr. [Izv. dop.] No, zadnjo nedeljo imeli smo spet čedno besedo v Cerknici. Cela kopa dražih gostov iz Postojne prišla je tudi to nedeljo k nam lehkega srca in jasnega lica in z njimi veselejše in živahnejše gibanje v olepšane veselilne prostore. In mi tudi vemo, da so zaradi nas na nedeljo 27. t. m. preložili svojo besedo v Postojni z jako lepim in izbranim programom. In to si zapomnimo hvaležno, da jim tudi po tem povračamo! Sploh se mora želeči, da bi se posebno v predpustnem času, ko so veselice tako goste in kjer je več društev blizu skup, snovalo bolj v sporazumljeni in mejsobojno podpodporo. Vsaj nas vse domoljube pri enakih prilikah navdušuje taista ljubezen za domačo slovansko reč! In kako se je vršil cerkniški program? Uže zadnjič sem veselo konstatiral lepo število pevcev domačih in iz Postojne. Ali po številu bilo je tudi petje pošteno! Vsak strog, muzikalen pedant bi bil nehlinjeno tleskal ob dlan po vsacem izpetem zboru. Veliki in teški zbori: „Jadransko morje“, „U boj“, „Zvonovom“, „Sablja moja“ peli so se precizno, s pravimi občutki in navdušeno; posebno je elektrizirala krasna Jenkova kompozicija: „Sablja moja“. To je slovanska struna, to je umotvor vreden svojega mojstra! „Sarafan“ zapel se je v kostumu. Stara, zgrbančena mamica sedi tukaj pri medlo brlečej luči držeč v koščenej roci zamišljeno svoje krilo iz

ve da niso rabili niti hmelja, niti pelina, zato je bila ta pijača gotovo slabša kot plzensko pivo! Da bi pa egipčanski kralj in bog „Osiris“ — kakor se pripoveduje — pred 4000 leti prvo pivo skuhal in te umetnosti svoje ljudi učil, néma nikakršne zgodovinske podlage. Gotovo bi dobili, ako bi to istina bila, kak „Osirisov“ spis v kakem staro-egipčanskem strokovnjaškem listu za praktično kemijo in gastronomijo.

Tudi Herodot pripoveduje, da so Epigčan pili vino, pripravljeno iz ječmena. Diodor pravi da so to pijačo „zythes“ imenovali.

Epitovska dežela je torej morala biti v starem veku ravno tako slavno znana po svojem pivu, kakor dandenes bavarska in češka.

Tudi v novejših egipčanskih listinah se pivo večkrat omeni. Mazovija in Temini pišeta, da so si neko pivo pripravljali iz kaljenega in razdrobljenega ječmena, kateremu so pridavali dišečo meto, rutico, poper in žbice. Prava mešanica je morala biti! Prepričan sem, da bi mojemu sicer ne izbirčnemu želodcu isto tako slabo ugajala, kakor tiste vipavske klobase, v

davno prošlih let, njej čepi pri nogah cveteča vnukica. V lepej harmoniji bila je ta podoba sè zvonečim in omamljivo krasnim glasom gospodične Švigeljeve! In Palček? — In kje je pobral te obraze, te „Baši-bozuke“, da so ga spremili iz Postojne k nam? Petje, igranje in ponaša vse je bilo natura, nič nij bilo prisiljenega! In to je komika! In Postonjski Tonček je res redek komik! — Po tomboli, katere prijatelj nijsem in ne bom nikdar v boljših družbah, katero pa vedno blagajniki povsod zagovarjajo, kot loterijo naši državni finančni ministri, zvale so nas „nad biser žareče oči“ v vrtinec radostnega plesa noter do zornega jutra.

Iz Kostanjevice 23. febr. [Izv. dop.] Tukajšnji lovci priredili so v soboto večer 19. t. m. ples „lovski venček“ v prostorih tukajšnjega gostilničarja g. Fr. Bučarja. Sobe so bile lovskemu plesu primerno jako okusno okinčane. Zbralo se je mnogo gospode, posebno nežni spol je bil mnogobrojno zastopan, bilo je videti lepih krasotic. Ples je trajal do ranega jutra v najlepšem redu in vse je bilo jako animirano. Mej plesnimi točkami prepeval je improviziran kvartet domače pesmi, kar je veselico še bolj povzdignilo. — Posebna hvala gre pa vrlim domoljubom Krčanom, ki so jako v obilnem številu došli ter veselico posebno povzdignili, tudi iz družih bližnjih krajev je prišlo obilo odlične gospode, le kostanjeviški „purgarji“ so se dali samo po „dveh“ zastopati, — sloge manjka. — Za ta prijetni večer gre posebna hvala dotičnemu komiteju kakor tudi gostilničarju Bučarju za izvrstno postrežbo.

Iz Trsta 25. febr. [Izv. dop.] Denišnji „Triester Tagblatt“ ima dober uvodni članek zoper tržaške ustavoverne poslance. On graja te poslance, ker svoje dolžnosti ne store in pravi: „Tak slučaj imamo zopet denes konstatovati z davkom na poslopja v Trstu in če je Trst zdaj odnesel še zdravo kožo, tega gotovo dr. Rabl nij zakrivil. Šlo je namreč za določbo o prestopnem času našega mesta. Poslanec Nabergoj je v davkoskem odseku predlagal najprej 15 let prestopne dobe. Njegov predlog sicer nij obveljal, a koncem je vendar dosegel, da se je od odseka na 10 let odložena prestopna doba podaljšala na 11 let. In samo s tem jednim

katere devljejo zraven razsekanih svinjskih jeter tudi rozine, žbice, sladkor in riž.

Če so Grki pivo posebno čislali, nij popolnem znano, in čemu tudi, ko so imeli dovolj dobrega cvička.

Da bi bili pa uže Špartanci, ti slavni ekonomi, ki so uže takrat v notranjem mestu napravili svojo „ljudsko kuhinjo“ — v Ljubljani dobili smo jo še le pred štirimi leti — imeli kako meščansko ali pivovarno na akcije, zastonj iščemo po „Schlosserjevej“ zgodovini potrebnih dokazov. Beseda „Zithos“ je pa gotovo sorodna egipčanskej „Zehd“. Beseda „Korma“, ki se v grščini za „pivo“ rabi, je najbrže tujega izvira, ker so Galci neko pivo podobno pijačo tudi „Korma“ imenovali. Besedi „Bryton“ in „Pinos“ sta traškega izvira. Grki torej prav za prav nemajo svojega izraza za pivo. Opisujejo ga z „oivos πρίδινος“ — ječmenovo vino.

Grki se pa niso samo v Egiptu seznanili s to pijačo, ampak dobili so jo tudi pri svojih severnih sosedih, ki so baje tako tekočino rajši pili, nego — vodo. Ilirski in panonski prebivalci imenovali so to pijačo „Sabaja“,

letom je g. Nabergoj Trstu prihranil 63.000 gld. hišnega davka. To je dosegel za Trst poslanec Nabergoj, priprost kmetovalec, katerega neki ljudje pri vsakej driliki pikajo ter se čudovito visoko nad njega povzdigujejo. Na vsak način je pa g. Nabergoj dokazal več takta in čuta do dolžnosti kakor dr. Rabl, ki mej tem, ko se na Dunaji važne stvari razpravljajo, prav mirno v Trstu sedi in brezskrbno prepuščajoč drugim, da branijo interese njegovih volilcev. Kako lahko bilo bi Rablu — ako bi tudi ne sedel v davkovskem odseku — delati na to, da bi se Trstu dovolila 15 letna prestopna doba. Tako pa je samo poslanec Nabergoj branil interese tržaškega mesta. Ali se tega ne sramujeje Rablovi volilci? — Vsakako dela Nabergoju tak glas vso čast.

Od ogerske meje 20. februarja. [Izv. dop.] (Magjarski oderuhi.) Ravno sedaj, ko je vaš državni zbor sklenil žalibog le premehko postavbo zoper oderuhe, bo morebiti čitatelju „Slovenskega Naroda“ zanimivo kaj zvedeti o oderuštvi v „bratskej“ sosednej magjarskej državi. Poročam vam le gotovosti, katere sem zvedel od davkarskega nadziralca in od menjične sodnije v Budimu, torej avtentično resnico. V Budimu živi tri sto obče znanih oderuhov. Ti možje izterjali so od svojih dolžnikov v zadnjem letu po sodnji v samem mestu strašno svoto 12, reci dvanajst milijonov goldinarjev. Ta svota se ve da ne reprezentira vse, kar so te krvopije Magjarom, rekel bi, iz kože izrezali. Če so toliko svoto iztožili, moramo pomisliti, koliko dolžnikov da svoj dolg še plačuje, kolikim da se je plačevanje podaljšalo (prolongiralo) in koliko jih še na drugi način dalje životari. Te date zvedel je davkarski inspektor po menjičnej sodnji, katero je naprosil, da mu pomaga tudi znamenite dohodke teh gospodov pod davkarski nož spraviti. Pri tej priložnosti prišle so do sedaj nezaslišane stvari na dan. En sam teh oderuhov imel je iz po menjičnej sodnji izterjanih svot toliko dobiček, da mora od tega za pretečenih pet let sto štirideset tisoč gold. dohodninskega davka plačati. Ta davek je davkarska oblast tudi precej vknjižila na njegova posestva v Budimu. Za leto 1881 pa so mu naložili dohodninskega davka dva in trideset tisoč goldinarjev. Koliko ljudij mora leta krvopija odreti, koliko oderuškega dobička mora

Traki pa „Bryton“. Kuhali so jo iz ječmena, kateremu so pridavali neko dišečo rastlino „Konice“.

Akoravno so Rimljani bili v umetnostih in vedah zvesti učenci Grkov, se vendar od njih niso navadili kuhati piva; Grki so bili prevestni pedagogi, da bi svoje učence pijančevanja učili.

Prav podobne pijače so dobili Rimljani od prebivalcev Španije in Galije, če v sodcih ali pa v hotelijah — se ne vé.

Kakor nam Plinij poroča, upijanjevali so se Španjci in Galci s pijačo, pripravljeno iz omehečanega ječmena. Prvotno ime te gališke pive je bilo „Korma“. Latinska beseda „cervisia“ (napačno: „cerevisia“) opisuje le pojem piva; ali je, kakor neki novejši jezikoslovec trdi, celo gališki izraz, ki ravno to pomeni kot „Korma“.

O Grmanih pripoveduje Tacit, da so si napravljali svoje pijače iz ječmena ali pšenice, ter popisuje jako obširno njihov upliv na razvoj tega naroda.

(Konec prihodnjic.)

imeti, da mu morejo po postavi tako svoto dohodninskega davka navaliti?

Ime tega gospoda je v celem mestu znano, ker so ga pa tukaj tako v klešče vzeli, baje namerava svoja kopita pobrati in se preseliti v Beč, meni namreč, da so tam tla še bolj ugodna za tako setev. Nobenemu nij znano, koliko revežev ta oderuh še tišči v svojih krempljih. — Omenjeni oderuh je pred dvema letoma obljubil najbogatejšemu mlajših magnatov, da mu hoče njegove dolgove konsolidirati. Magnat mu v to svrhu podpiše menjice za 300.000 goldinarjev. Ko so menjice zapadle, izterjal jih je oderuh po sodnji, — posestva so prodali in ostalo je mlademu magnatu še 10.000 gld. Te je ta tudi vzel in studira sedaj na nekej nemškeje slikarskeje akademiji. Neki drugi magnat je padel tudi v pesti temu brezdušnežu in si mora sedaj kruh služiti po uradnih pisanih. Ironija pa je to, da neki sodnik same menjiške sodnije ne sme več uradovati, ker je prišel po oderuhih na kant. — Ravno te dni pisarilo se je mnogo o nekem znanem učenem juristu, sekcijem svetovalci v pravnem ministerstvu, ki mora svojo dobro službo zapustiti, kajti sekvestrali so mu oderuhi njegovo plačo na več let naprej. — V to kategorijo spada tudi poslanec Štefan Mikloš, ki je moral poslanstvo odložiti, ker so mu dva in petdesetkrat zarubili poslanske dijete letnih 2500 gld. za dolg od 100.000 gld. Ta poslanec je tisti, ki je nedavno v imenu skrajne levice zbora zagovarjal pravice judov, kateri so mu za njegov „izvrstni“ govor sedaj tako lepo plačali! Tukaj sicer oderuhi nijso sami judje, mej njimi so tudi aristokratje, ki velike soareje itd. dajo, pri tem pa si za 30.000 gld. posojila vendarle menjico za 70.000 gld. podpisati puste. To ne brani, da bi ne bile te aristokratske pijavke v nobel družbi dobro sprejete, saj jim je vsak dolžan, saj se jih vsak boji, saj se polnemu žepu novcev vsak klanja. To so „haut volée“ oderuhi.

Druga vrsta oderuhov se peča le z višjimi in nižjimi uradniki. Oderuh te vrste iztožil je leta 1880 — 80.000 gld. le od sodnikov, uradnikov profesorjev itd.

Zopet druga vrsta so oderuhi ogerski odvetniki, ti ljudje deró le pod krinko tujega imena, kajti bojé se, da bi jih odvetniška komora ne izbacnila iz svoje srede.

Splošno se sme reči, da izposlujejo oderuhi vsako leto po celey magjarskeje državi do kakih 100 milijonov goldinarjev. Ali to nij lepa svoboda?

Domače stvari.

— (Fr. Svetličič. †) Vtorek 22. t. m. je v Ljubljani v pokoji umrl župnik France Svetličič, nekaj kaplan na Vrhniki, potlej župnik v Sorici, v Godoviči in nekoliko v miru uže na Razdrtem. Bil je ranjki tudi slovensk pesnik, čegar pesmi se nahajajo po „Novicah“, „Slovenskem Glasniku“ in družih starejših listih. Nekatere njegove slovenske balade in pripovedne pesni so prav dobre, nahajajo se v berilih in jih šolska mladina rada deklamuje. Rojen je bil v Spodnji Idriji 2. aprila 1814.

— (Iz Komna) se nam piše, da tam napravijo komenski uradniki denes v soboto 26. febr. t. l. v dvorani gospoda J. Živca ples. Začetek ob 7½ uri zvečer. Sviral bode češk sekstet. Vstopnina prosta.

— (Samomor.) Piše se nam iz Trnovega na Notranjskem: Dne 18. t. m. zjutraj se

je neki okolo 80 let stari oženjeni stari Janez Valentič po domače Brnak iz Trnovega z velikim ostrim nožem vrat prerezal, ter precej na mestu umrl. Uzrok samomoru je baje ta, da je ranjki bil polovico svoje hiše zapisal svojej še živečej ženi, polovico pa svojemu pasterku, ter se je potem zaradi tega tako kesal, da si je življenje vzel.

— (Društvo „Edinost“ v Trstu) napravi denes v gledišči „Politeama Rosseti“ veliko besedo s plesom v dobrodelen namen s tem vspehom: 1. A. Hajdrih: „Slava Slovincem.“ poje zbor. 2. Josip Ogrinec: „V Ljubljano jo dajmo“, vesela igra v treh dejanjih, igrajo domači zbrani diletantje. 3. A. Hajdrih: „Mornarjeva tožba“, poje zbor in bariton solo. 4. A. Vogel: „Cigani“, poje zbor in tenor solo. Po besedi začne ples, pri katerem svira domača okoličanska godba. Začetek točno ob 8 uri zvečer. Denarnica se odpre točno ob 6 uri zvečer. Ustopnina k besedi in plesu v pritličji 60 kr., na galerijo, samo k besedi, 25 kr., sedeži (naslonjače) 40 kr., lože v pritličji 3 gld., lože v I. redu 2 gld. Vstopnice, sedeži in lože prodajajo se: v slovanskeje čitalnici, via alle poste, št. 10, — v kavarni „Bott“, — v kavarni „Commercio“ in v prodajalnici g. Franca Žitka, Corsia Stadion št. 1, do 26. t. m. opoldne, potem pa samo pri glediščnej denarnici. Pri besedi sodelujejo brezplačno pevci skedenjski, šentjarnejski in tržaški, skupaj blizo 80 pevcev, igralne moči tudi vse sodelujejo brezplačno v dobrodelen namen.

— (Katoliško politično društvo v Konjicah) ima v nedeljo, 27. t. m. ob treh popoldne zbor in veselico s tombolo.

— (Podružnico „rudečega križa“) osnovali so v Ljutomeru.

— (Črne osepnice) ali koze prikazale so se v Mariboru pri mavti v koroškem predmestji. Svarilna tablica visi pred hišo na steni!

— (Celjski okraj) štel je lani 74 šol in 12.695 učencev.

— (Mlinarski pomočnik) Jakob Aleš iz Kohlberga v slov. bistriškem okraji je bil v Predingu tolovajski napaden, hudo oklan in oropan.

— (Ods. v. Tomaža nad Velikono deljo) piše „Gosp.“ da so ondi v petek večer 19. februarja tatje hoteli v farno cerkev vlomiti. Dvojne duri so skvarili pa so bili odgnani.

Izpred porotnega sodišča.

(Zloraba uradne oblasti.)

Pred ljubljanskimi porotniki je 22. febr. stal dozdaj ne kaznovani do 50 let stari mož, Ivan Oven, bivši župan na Brezovici. Služil je nad 10 let pri vojakihi, bil topničar in tam avanziral za „feuerwerkerja“. Koje odšel od vojakov, oženil se je in naselil se v Brezovici. Jako uljuden mož je bil, zato so ga kmetje, ker je znal dobro in lepo pisati, pa celo nemški, kakor naša birokracija želi, kmalu izvolili županom Brezoviške občine.

Mož nij posebno dobro gospodariti mogel, kajti kakor se sliši iz obravnave, manjkalo mu je, njemu hišnemu gospodarju, dobre gospodinje, kajti njegova žena bila je vse, samo dobra gospodinja ne. Lansko leto dojde županu Ivanu Ovnu od deželnege odbora Kranjskega naročilo, naj izterja od kmetskega posestnika Lovra Šebenika svoto 65 gld. 10 kr., katero ima Šebenik plačati za njegovega sina, ki se je dalje časa zdravil v deželnej bolniš-

nici. Oven ta ukaz naznani Šebeniku, a ta akorevno v fari velja za bogatega moža, akoravno ima posestvo le obstoječo iz različnih prikupljenih delov, vrednosti kakih 1500 gld., brani se plačati bolnišne troške za svojega sina. Šebenik pravi županu Ovnu, da ne plača zaradi tega; ker on svojemu sinu nij rekel naj gre v ljubljansko bolnišnico in ker je prišel iz nje ravno tako hrastav, tedaj nezdrav, kakor je bil prej. Razgovarjala sta se Šebenik in Oven dalje časa o plači in Šebenik je župana Ovna neprenehoma nagovarjal, da naj uredi stvar tako, da njemu Šebeniku ne bode treba ničesa plačati. Župan Oven mu pove, da je to le tedaj mogoče, ako bi dobil Šebenik ubožni list. Predno Šebenik od župana Ovna odide, stisne mu pri vratih desetak v roke in ga naprosi, naj stvar uredi. Oven desetak vzame, a čez nekaj dnij Šebeniku poroča, da je en desetak premalo, da mora določiti še družega. Še družega Šebenik odrine in na to mu da Oven potrdilo od strani upraviteljstva deželnih dobrodelnih naprav gosp. Kremžarja, da je 20 gl. plačal. To potrdilo je pa bilo od Ovna spisano, tedaj falzificirano. Oven mu reče, da je stvar sedaj uravnana. Mej tem pa je predložil Oven deželnemu odboru ubožni list Šebenikov, o katerem je bilo rečeno, da ta ne more plačati bolnišnih stroškov za svojega sina. Do sedaj bi bila stvar navidezno v redu, ko ne bi bil povedal Šebenik vsega necemu neprijatelju župana Ovna, kmetu Retaču. Retač se je hotel svoj čas polastiti nekega občinskega posestva, a Oven kot župan je Retača tožil in mu napravil toliko pravnih stroškov, da je bilo prišlo do tega, da bi bili Retaču volji, katere so uže iz hleva vzeli, imeli prodani, pa Retač je v zadnjem trenutku poplačal troške in vole rešil. Retač si takoj prisvoji falzificirano pobotnico župana Ovna, teče v Ljubljano in ovadi ves čin državnemu pravdnistvu, katero postavi Ovna v žatožni stan. Oven se pri obravnavi nedosledno zagovarja. Enkrat pravi da je hotel 20 gld. obdržati sam, da bi jih bil odrajal deželnej bolnišnici, drugič spet, da je hotel denar dati ubožnej kasi. Oven trdi, da ga je Šebenik le zapeljal in deželni uradnik v bolnišnici gosp. Urbasa slabo podučil, ker mu je rekel, da dežela ne terja, da bi se denar na vsak način izterjal tudi pri takih, katerim dela taka plača nezgodo, da naj jim dade tedaj le ubožni list. Prebrani zapisnik deželnege uradnika gosp. Urbasa to izjava tudi potrjuje akoravno ga je župan g. Oven morebiti predalec raztegnil.

Oskrbnik deželne bolnišnice g. Kremžar pravi, da je Oven še le ko je bil uže dan njegove obravnave znan pred dobrim tednom prišel k njemu in kotel plačati za Šebenikovega sina 20 gl., a on da nij hotel denarja vzeti. Župnika g. Potočnika zapisnik se prebere, o katerem on reče, da ne bi bil nikdar podpisal ubožnega lista za Šebenika, o katerem ve, da more plačati, ko bi župan Oven, kateremu je popolnem zaupal, ne bi bil imenoval kako drugo ime in prišel zvečer, ko on, ki slabo vidi, nij ubožnega lista bral.

Porotnikom se stavi vprašanje, ali je zatoženec kriv zlorabe svoje vradne oblasti. Potrde ga enoglasno in sodišče obsodi Ovna na štiri mesece teške uječe in da ima plačati kranjskemu deželnemu zakladu 20 gl.

Razne vesti.

* (Slepar v duhovenskeje obleki.) V Pešti so zaprli človeka v duhovenskeje obleki, ki je vzbujal pozornost vseh z veselimi življenjem po gostilnah in glediščih ter drugih

javnih krajih in ki je imel vedno dovolj denarja. Ko so ga hoteli zapreti, vrgel se je na tla ter branil se z vsemi štirimi. Rekel je, da se zove Adam Davidovič, da je duhovnik grške cerkve v Malej Aziji in da je pobiral denar po zemljah podunavskih za zidanje grške cerkve. Nabral je nad 16.000 gld., katere da ima naložene v dveh bankah. A vse to je zlagano, ker preiskava je izkazala, da on ni duhovnik, marveč navaden slepar.

* (Vihar.) Na Réunionskih otokih je bil 21. t. m. silen vihar. Trajal je 3 ure, a porušil je v St. Denisu stolno cerkev, sirotišnico, licej ter jeden most. Jedno celo predmestje se je sesulo ter je voda preplavila mesto. Tudi drugi kraji so jednako trpeli ter je vihar porušil najtrdnjše poslopja.

* (Rodbina starcev.) V Žabnem na Hrvatskem živita zakonska Tomaž in Katra Relić, po domače Jakopič, ki imata še nepreiskrbljivo hčerko staro 84 let. Zvesti, skrbni sin, kateremu je še-le nedavno umrla čvrsta soproga v 61. letu svoje dobe, toži, da je njemu, kot najmlajšemu, s 67 let težko skrbeti za svoje dobre stare starše in svojo najstarejšo sestro. Oče, pred poldrugim letom ohromel malo na desnej strani, sedi pri peči, puši tobak ter se živi z mlekom, kavo in mehimi jajci; večkrat se pritožuje, ker ne more več delati zaradi starosti, ima namreč 103 leta. Mati, ki je pred tremi meseci izpolnila stoletje svojega života, je pa že precej oslabela. Ta dva sta bila poročena pred 85 leti ter pripovedujeta često, da se ondi deklice može stare po 12 let, a fantje stari po 17 do 20. Redko je, da bi pet ljudi v rodbini skupaj imelo 419 let.

* (Sreča v nesreči.) V Ameriki je veliko govora o nekem mlademu Holandcu, ki je podedoval po svojem strijci nepričakovano veliko premoženje, namreč 40 milijonov dolarjev. Ta Holanec je moral svoje dni zavolj nekega zločina iz svoje domovine bežati, najprej v London, in ker so ga tudi tam lovili, je bežal v Ameriko. Tam se mu je do zdaj prav slabo godilo in je živel skoraj od miloščine. Naenkrat umrje njegov stric v Rotterdamu, ter mu zapusti vse svoje premoženje.

Narodno-gospodarske stvari.

Zavarovanje pokojnin.

Vsak previden človek skrbel bode že v svojej mladosti, dokler je še sposoben za delo in zaslužek, da si preskrbi več ali manje brezskrbno starost, v kateri mu bode te sposobnosti manjkalo. Toda delavcu pri njegovem pičlem plačilu, rokodelcu in malemu obrtniku pri njegovem neznatnem zaslužku nikakor ni mogoče prihraniti si za starost večjih kapitalij in tako večina mož, ki so v svojej mladosti svoje najboljše moči uporabljali na korist drugim in za vzdržanje samega sebe, trpi v starosti pomanjkanje ali mora celo prositi „od nemila do nedraga“.

Z veseljem torej pozdravljamo novo jako koristno napravo, katero nam podaja zavarovalstvo, ki je že toliko važnih narodno-gospodarskih problemov tako sijajno rešilo; — napravo, katera je v stanu omenjenim nedostatom preskrbljevanja delavcev, rokodelcev, obrtnikov in trgovcev ter njihovih pomočnikov priti v okom. Od banke „Slavije“ prejeli smo namreč prospekt samoupravnega društva, katero je ona po izgledu francoske „caisse des retraites pour la vieillesse“ ustanovila. S pristopom k temu društvu more si vsakdo za neznaten donesek 1 gld. na mesec zagotoviti za svoja stara leta dosmrtno pokojnino, za slučaj nesposobnosti k daljšemu zaslužku primerno podporo in za slučaj smrti, ako ta nastopi tudi že takoj po vplačilu prvega obroka, znaten kapital, ki se izplača njegovej družini ali dedičem sploh.

Priporočamo torej to napravo vsem slovenskim obrtnikom in trgovcem, kateri naj se je mnogobrojno udeležujejo in tudi svoje delavce in pomočnike k temu napeljujejo ter pristavljamo le, da omenjena francoska „caisse des retraites“ šteje že nad 600.000 členov ter izplačuje 59.000 starčkom pokojnine. Go tovo najboljši dokaz o potrebi in važnosti njenej!

Umrli so v Ljubljani:

23. februarja: Friderik Sirk, delavke sin, 2 leti, na sv. Petra cesti št. 91. — Franca Petruhar, kuharice hči, 1 mesec, na Dunajske cesti št. 23, za božjastjo.

Tujci.

24. februarja:

Pri Slovci: Hinzl z Notranjskega. — Arko iz Zagorja. — Valenta iz Krškega. — Gregorič iz Breznice. — Kren iz Linca. — Stern z Dunaja. — Viertel iz Joachinsthala.

Pri Matiči: Vateal iz Feldkirchna. — Wurzmann iz Frankobroda. — Wlach z Dunaja.

Dunajska borza 25. februarja

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	73 gld.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	75	90	"
Zlata renta . . .	89	90	"
1860 drž. posojilo . . .	130	50	"
Akcije narodne banke . . .	816	"	"
Kreditne akcije . . .	293	90	"
London . . .	117	60	"
Srebro . . .	"	"	"
Napol. . .	9	31	"
C. kr. cekini . . .	5	54	"
Državne marke . . .	57	35	"

Izvrstno dobro

ptujsko vino

staro in novo

po 11, 12, 14, 16 gld. hektoliter brez posode
ponuja

RAJMUND SADNIK

v Ptui. (90—10)

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse
bolezni v želodci

in nepresežno zoper neslast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, naplhnjenje, kislo podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pljačo, črve, zoper bolezni na vrani, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešimovem trgu; lekarna Julij pl. Trnkóczy, na mestnem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besedo: Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nima jo teh znakov istinitosti, naj se zavrzajo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—30)

Zoper jetiko! Radgostski univerzalni čaj

in
rožnovski maho-rastlinski celtički,

priporočajo se posebno

za vse, tudi za zastarane bolezni na pljučah, za srčne, prsne in vratne bolezni, posebno za sušico, želodčno slabost, za splošno slabost čutnic in začenjajočo se pljučnico!

Veliko število priznanskih pisem razpolagajo se v prepričanje.

G. lekarnarju J. Seichertu v kopelji Rožnovi.

Izvolite mi zopet s poštnim povzetjem poslati 10 škatlic svojih izkušenih „rožnovskih maho-rastlinskih celtičkov“, kajti ti celtički mojej soprogi izvrstno blažijo kašelj, kateri jo že od zime počensi hudo nadleguje. Proti tej bolezni zdaj ne pomorejo nobedna zdravila — osobito ne mogo rabiti nobedni opijati. Zatorej potrebujem večje zalogo, ker mi je prva pošiljatev Vaša že skoraj pošla.

Z vsem spoštovanjem se priporoča

Med. in kir. dr. J. Matousek,
mestni zdravnik.

V Ustji, dne 5. septembra 1876.

Vaše blagorodje!

Prosim, da mi s povzetjem blagovoljno pošljete 2 zavitka svojega „radgostskega univerzalnega čaja“ — njega dobremu učinku se ima moja žena zahvaliti, da se jej je stara bolezen zdatno izboljšala.

Spoštovanjem

Janez pl. Szabó.

V Smolniku (na Ogerskem, Cipski komitat),
dné 25. aprila 1878.

G. lekarnarju J. Seichertu v kopelji Rožnovi.

Po zelo težavnih marših v Turčiji sem si nabavil hudo pljučnico. No, denes se usojam za priložena 2 gold. ujudno prositi Vas, da mi pošljete svojih slavnih rožnovskih maho-rastlinskih celtičkov ter radgostskega univerzalnega čaja. (521—2)

S srčnim pozdravom se beležim

J. Novotny,

car. ruski kapelnik, zdaj na odpustu v Dušniku pri Rovdnici (Česka).

Od tega po zdravniške razložbi in predpisih pripravljeni čaj, velja za 14dnevno rabo pripravljeni paket z nakazom o rabi 1 gld. av. v. Jedna originalna škatlja Rožnovskih maho-rastlinskih celtičkov 50 kr. Za kolek in zavijanje pa 10 kr. posébe.

Radgostski univerzalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celtički dobivajo se jedino le v lekarni J. Seichertu v Rožnovi (na Moravskem), in razpošiljajo se naročila na vse strani proti poštnemu povzetju.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge sledeči lekarji: W. Mayr v Ljubljani, W. König v Mariboru, S. Mittelbach in J. Cejbeke v Zagrebu, Barmherzige Brüder in A. Nedved v Gradci, A. Marek in J. Kupferschmied v Celji, O. Russheim v Lipnici, Carl Grabacher v Murau, J. Illing v Rotenmanu, W. Thurnwald v Celovci.

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih prodajalnicah materialnega blaga.

Doktor Horstova jedino prava voda za oči, prirejena natanko po starem rodbinskem receptu tega svetovno slavnega zdravnika za oči, pripravna je za okrepljenje in vzdržanje vida v vsakej starosti; v kratkem ozdravi ne da bi bolnika motila v njegovem poklicu, frišni ali stari prisad na očeh, pege na rožnici in kašo ter odpravi sitno solzenje.

Izvirna steklenica z navodilom za rabo velja 70 kr., za kolek in zavoj 10 kr. več.

Prava se dobi samo naravnost iz lekarne v kopelišči Rožnavi.

Rožnovski cvet za živce, hitro in trajno zdravlja putiko, trganje po udih in vsake vrste slabost v živcih in kitah, Izvirna sklenica 70 kr. av. v., za kolek in zavoj 10 kr. več. Pravi se dobi samo naravnost iz lekarne v Rožnavi (Moravska).